

ЄВРОПЕЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА
КОМІСІЯ та
КОНФЕРЕНЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ
СТАТИСТИКІВ

ЄВРОПЕЙСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВІЛЬНОЇ
ТОРГІВЛІ
ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ СТАТИСТИКИ
УКРАЇНИ

Спільний семінар ЄАВТ/ЄЕК ООН/ДКСУ “Економічна глобалізація: завдання для офіційної статистики”

Київ, 3-6 липня 2007

Засідання 3 попереднього порядку денного

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНІ РАХУНКИ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ¹

Підготовлено Ніко Ван Стокром, Франком Бонгер, Лесли Нутенбум, Вім Теббенс,
Статистика Нідерландів

РЕЗЮМЕ

1. Глобалізація робить дедалі складнішим точний опис національної економіки. З одного боку, голландські компанії перетворилися у компанії з операціями за кордоном, а з іншого боку, голландські компанії, у свою чергу, стали філіями закордонних транснаціональних компаній. Багато з цих компаній вважаються комплексними компаніями, оскільки вони призвели до серйозних невідповідностей між декількома джерелами статистики національних рахунків Статистичного офісу Нідерландів. Інтерпретації різних джерел статистичних даних, що стосуються багатонаціональних підприємств, може бути проблематичною. У національних рахунках узгодженість має першорядне значення. Система національних рахунків (СНР) та Європейська система рахунків (ЄСР) містять

¹ Документ підготовлено та представлено на семінарі EFTA/UNECE/SSSU “Economic Globalisation: A Challenge for Official Statistics”, 3-6 July 2007, Kiev, Ukraine. It is an updated version of the invited paper prepared for the joint UNECE/Eurostat/OECD Meeting on National Accounts, 25-28 April 2006, Geneva.

керівні принципи визначення й оцінки вітчизняної економіки та зв'язків між економікою та іншими країнами. Статистичний офіс Нідерландів використовує керівні принципи та визначення СНР та ЄСР для інтерпретації статистичних джерел, зв'язаних з багатонаціональними підприємствами. Однак у багатьох випадках СНР та ЄСР не пропонують рішення проблем, зв'язаних з багатонаціональними підприємствами. Статистичний офіс Нідерландів розробляє індивідуальні підходи для рішення цих проблем.

Ключові слова: глобалізація, багатонаціональні підприємства, оцінку територіальному принципу власності на товари, толлинг, керування виробничих процесів, внутрішньої та взаємної погодженості, індивідуальні рішення, практичні приклади рішення схем.

ВСТУП

2. Система національних рахунків (СНР) призначена для опису національної економіки. Вона містить набір погоджених, послідовних та комплексних макроекономічних звітів, балансів та таблиць. До неї входять також зовнішні рахунки, що відображають зв'язки між національною економікою та іншими країнами. У Нідерландах (в усьому світі) розвиток національної економіки (економік) залежить від міжнародних відносин. Через стрімкі зміни в міжнародних ділових колах протягом останніх десятиліть голландські та іноземні підприємства дедалі більше ставали компаніями з міжнародними операціями. У результаті обсяг виробництва, як правило, зосереджений у великих закладах, або переноситься до так званих "країн з низькою заробітною платою". Це збільшує потік товарів та послуг між підрозділами міжнародних підприємств. Зникнення внутрішніх кордонів ЄС та введення євро також збільшило транзит вантажів до значного рівня. Ці тенденції інтернаціоналізації та глобалізації мають великий вплив на опис національної економіки. Стає дедалі складнішим спостереження потоків товарів та послуг та їх класифікація. "Старі" критерії, такі як право власності на товари та керування виробничими процесами у багатонаціональних підприємствах, не забезпечують належного спостереження. Крім того, оцінки потоків товарів та послуг між філіями великих підприємств ускладнюють розтин результатів за національними економіками. Необхідні підходи для обробки невідповідностей між різними джерелами даних у випадку транснаціональних підприємств (ТНП) з урахуванням вимог систем СНР та ЄСР.

3. Суть проблеми, як описано вище, було обговорено у внутрішньому документі Статистичного офісу Нідерландів [1]. Цей документ був розроблений та представлений на конференції IARIW у 2004 [2]. У документі розглядаються аспекти економічної теорії та практики статистики. В цілому цей документ (1) докладно обговорює проблеми, пов'язані з вимірюванням складних підприємств відповідно до міжнародних принципів, та потребу в узгодженості різних видів статистики; (2) характеризує ТНП, наводить типові випадки, зокрема у галузях промислових послуг та обробки давальницької сировини для того, іноземні філії та торгові компанії, що координують продажі у великому регіоні, показуючи, як такі підприємства можуть бути ідентифіковані та як може бути змінено їх реєстрацію; розглядаються критерії для обмеження підрозділів та реєстрації операцій; (3) наводяться деякі практичні приклади; (4) робляться висновки та резюме.

4. Резюме документу підкреслює "територіальний принцип". Він лежить в основі припущення, що валовий внутрішній продукт створюється в результаті виробничої

діяльності резидентних одиниць. Для правильної оцінки валового внутрішнього продукту, важливо розподілити вартість за територіями, де вона була отримана. Необхідно вичерпно описати міжнародну торгівлю товарами та послугами. Основні висновки:

- СНР та ЄСР не вирішують усіх проблем. На практиці існує ряд спірних моментів, щодо яких повинні бути розроблені індивідуальні підходи. Це залежить від інформації, яку респонденти готові надати.
- Для задоволення потреби у внутрішній та взаємній узгодженості джерел статистики необхідно ретельно розглянути наслідки будь-яких змін. Основна мета полягає в узгодженості спостереження й опису.
- Стратегія повинна бути орієнтована на якнайточніше відображення фактичних подій. Через стрімкі зміни в міжнародних відносинах, статистики ризикують спізнитися у реєстрації подій.

5. Цей документ присвячений індивідуальним підходам, розробленим у Статистичному офісі Нідерландів. У ньому коротко окреслено досвід з більш ніж річної практики удосконалення вимірювання багатонаціональних підприємств під контролем робочої групи "Матері та дочки".

I. ІНІЦІАТИВА „ ВПОРАТИСЯ З ГЛОБАЛІЗАЦІЄЮ”

6. Дедалі зростаюча глобалізація являє загрозу для внутрішньої та взаємної узгодженості декількох джерел статистики СНР. При цьому узгодженість - одна з основних характеристик СНР. Є цілий ряд причин, що пояснюють це. Тут ми розглядаємо організаційні підходи до цієї проблеми, роблячи наголос на розробці системи, що дозволяє виявляти та вирішувати статистичні проблеми, викликані глобалізацією. Це завдання складніше, ніж здається, оскільки відповідні дані найчастіше беруться із зовсім різних джерел та систем збору. Відповідні статистичні дані, такі, як статистика фінансів нефінансових підприємств, міжнародної торгівлі, статистика виробництва та капіталу не узгоджуються одне з одним на самому низовому рівні ("виміру координації"), що ускладнює узгоджене складання СНР.

7. У Статистичному офісі Нідерландів ряд недавно розпочато кроки у напрямку підвищення узгодженості на мікрорівні. Виявлення статистичних проблем, пов'язаних з глобалізацією, буде зосереджуватися на трьох напрямках:

- Обов'язкова звітність "підозрілих" компаній;
- Розробка інструментів виявлення;
- Дослідження на рівні груп підприємств у порівнянні з джерелом статистики.

Проект "Матері та дочки"

8. У Статистичному офісі Нідерландів досить давно відомо, що існують труднощі з реєстрацією операцій "комплексів" (багатонаціональних підприємств) та усі пов'язані з цим проблеми в рамках національної економіки та узгодженості статистики. Проте не вистачало централізованого підходу до вирішення цього питання та було важко

втрутитися до статистичного процесу з урахуванням надто великого числа сторін цього процесу. Як тимчасовий підхід, на рівні СНР, тобто в самому кінці статистичного процесу, вносилися коригування для невеликого числа випадків, з метою досягнення узгодженості.

9. У 2003 році було доручено вирішувати ці проблеми проектній групі у складі фахівців в галузі вимірів та координації СНР (Робоча група "Матері та доньки", або "М та Д"). Головна мета полягала у розробці й уточненні теоретичних основ, створенні бази даних та процедури виявлення можливих перекручувань статистичних джерел та СНР, а в подальшому – у розробці та реалізації відповідних підходів на початку статистичного процесу. Природно, що у процесі цієї роботи ми вийшли на обговорення широкого кола визначень СНР та ЄСР. Після періоду дискусій та внутрішніх досліджень був підготовлений внутрішній документ Статистичного офісу Нідерландів (2003). Крім того, була розроблена схема підходу, що дозволяє виявляти та вирішувати проблеми.

10. Коли методологічна основа була завершена, необхідно було отримати підтримку двох відділів Статистичного офісу Нідерландів, що мали безпосереднє відношення до цих робіт, а саме Відділу статистики підприємств (розрахунки) та Відділу макроекономічної статистики та поширення (включаючи СНР). Згодом були обговорені конкретні заходи для реалізації на практиці.

11. Першим важливим кроком була розробка навчального курсу для всіх співробітників, що беруть участь у розрахунках. Під час курсу методологічні основи було у популярному вигляді викладено близько 300 співробітникам. Пояснення стосувалося координації статистичних даних та важливості такої координації для СНР. Важливість обумовлювалася тим, що виявлення "підозрюваних" підприємств може бути реалізоване тільки за допомогою співробітників "на місці", таких як обробники даних, спеціалісти з переглядів та менеджери. Усі співробітники одержали вказівку повідомляти про можливі випадки проблем вимірювання до одного центрального пункту.

12. Для підтримки проекту "М та Д" була створена база даних. Серед іншого вона служить для звітування керівництву про хід робіт. Усі документи, пов'язані з трактуванням конкретного випадку, зберігаються у базі даних. База даних відповідає трьом етапам розгляду кожного випадку "М та Д". Три етапи коротко описані нижче.

(а) **Етап 1: включення.** Усі підозрювані підприємства мають пройти включення, яке здійснює координатор проекту на основі низки об'єктивних критеріїв, таких як економічна релевантність підприємства. Координатор проекту також збирає додаткову інформацію з (обов'язкових) обстежень, у яких підприємство бере участь. Він також зв'язується з організаційною одиницею. Перший етап завершується призначенням керівника підпроекту, що відповідає за вирішення проблеми.

(б) **Етап 2 : Підготовка.** Керівник підпроекту складає графік та через керівництво призначає членів проектної групи. Групи починає роботу з аналізу статистичного стану справ з ув'язуванням показників різних статистичних даних як основного завдання. Достатньо мати невелике число ключових параметрів. Іноді підприємство відвідується на цьому етапі. Якщо з'ясується, що базові статистичні дані не збігаються, мають

розроблятися підходи відповідно до базової методології. Якщо є якісь сумніви чи проблеми, проектна група "М та Д" надає допомогу.

(с) **Етап 3: Здійснення.** Запропоновані підходи обговорюються з підприємством та устанавлюється порядок розрахунків. Політика полягає в тому, аби почати нові розрахунки скоординовано та у найкоротший термін. Незважаючи на те, що іноді коригування розрахунків може призвести до розриву часових рядів, не вважається за доцільне відкладати окремі проблемні випадки до наступного базового перегляду СНР. Всі організаційні підрозділи мають діяти узгоджено одне з одним.

13. Таким чином, загальне правило: якомога швидше коригування в усіх випадках, що у результаті зростаючої глобалізації призводять до переключування

14. Після першого року нового підходу (2005) у нас склалося враження, що прогрес у підпроектах прискорюється. Співробітники стають дедалі більше прибічниками ухваленого рішення. Підтримка якості проектів у Статистичного офісу Нідерландів є максимально ефективною. Важливим для цього була навіть назва - 'Матері та доньки'.

15. Рішення однієї проблеми - узгодженості реєстрації в голландських та міжнародних рахунках - ще не було знайдено у Статистичному офісі. Як залучені країни координуватимуть глобалізацію в статистичному сенсі?

Розробка нових засобів виявлення

16. Комп'ютерна перевірка даних є стандартною практикою при розрахунках статистичних даних у сфері виробництва. Було б корисно, якщо перевірка могла б проводитися для визначення аутсорсингу. Це можливо, якщо використовувати співвідношення. Крім того, можна було б одержати інформацію про можливий аутсорсинг до початку стандартного запитальника.

Поєднання всіх джерел; КОНГО

17. Статистичний офіс Нідерландів зараз переконаний більше ніж коли-небудь, що великі підприємства потребують особливої уваги. Їх значення для статистичних показників є величезним. Більш трудомісткий підхід виправдує себе з погляду якості та узгодженості показників та є необхідним з урахуванням часто заплутаних ситуацій. Зростаюча глобалізація економічної діяльності робить дедалі важливим та складним правильний облік великих підприємств та забезпечення дотримання концепцій національних рахунків. Статистичний офіс Нідерландів займався наступним, ще більш всеосяжним проектом, ніж „Матері та дочки” в 2007 році.

18. **КОНГО** українською мовою: узгоджені набори даних для великих підприємств

19. Наприкінці 2005 року Статистичний офіс Нідерландів приступив до розробки проекту КОНГО. Чого ми намагаємося досягти в цьому проекті та що робиться у КОНГО на даний момент?

20. Протягом статистичних 2005 та 2006 років в рамках КОНГО ведеться моніторинг та вивчення наборів мікроданих про групи великих підприємств. Дані складаються з найбільш важливих статистичних джерел, а також із зовнішніх джерел (податкових)². Дані групуються на зведеному рівні за групами підприємств або підрозділами видів діяльності (ПВД). Цей проект розглядає в даний час 250 великих груп підприємств та їх відповідних ПВД (близько 4400). Наша мета - виявлення, вивчення, пояснення та вирішення усіх типів невідповідності та пропусків у даних. КОНГО не обмежується невідповідностями, що стосуються проблемами глобалізації, як „Матері та Дочки”. У КОНГО розглядаються усі перекинуття, незалежно від їх походження.

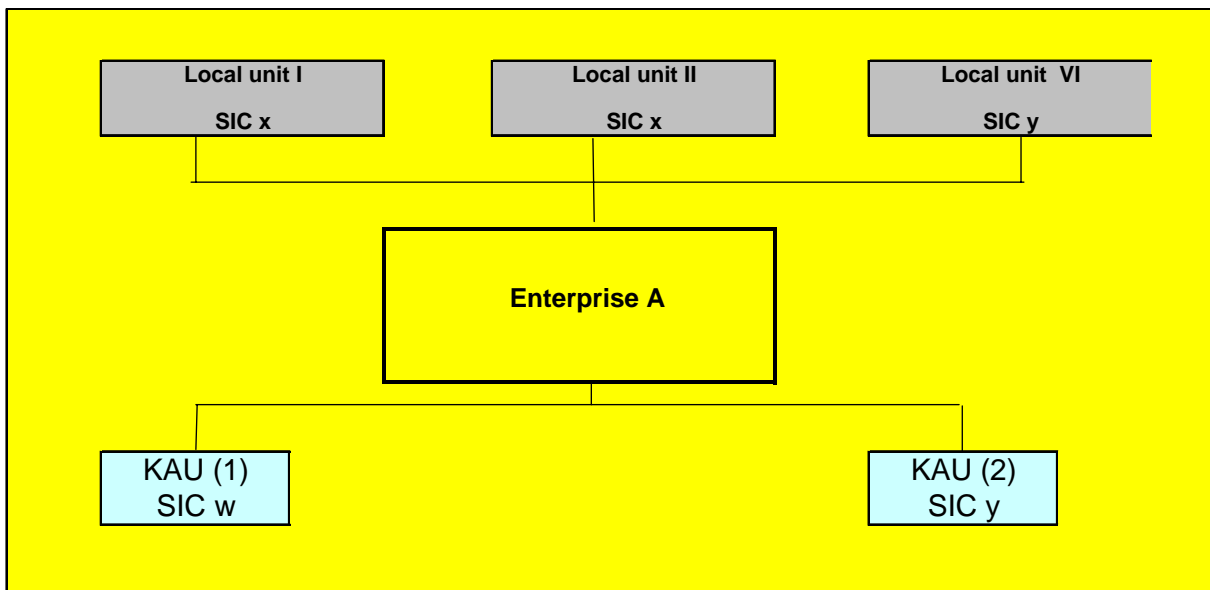
21. Деякі додаткові функції :

- Були визначені близько 15 ключових статистичних показників (таких, як : загальна сума надходжень; чистий обсяг продажів, заробітної плати, інвестицій, операційний результат, праця);
- на даний момент використовуються 8 джерел статистики та 3 податкових джерела;
- дані ПВД збираються на рівні груп підприємств, тому ми можемо поєднувати та порівнювати зведену звітність компаній зі статистикою ПВД (наприклад, статистикою виробництва);
- для кожної ключової змінної завжди є принаймні два джерела для можливості порівняти дані.

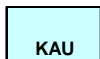
22. Щоб зрозуміти структуру груп підприємств та статистичних розрахунків через так звані ПВД (КАУ), використовується наступна схема³:

² Статистика фінансів нефінансових підприємств, виробництва, міжнародної торгівлі та інвестицій та ін.

³ Statistics Netherlands, Research Paper nr 9648 Statistical units in international perspective; Ad Willeboordse 1996.

Enterprise group.
Consolidated enterprise **Statistical registration in the Statistics of non financial enterprises (Annual account)**

KAU's Kind of activity unit **The unit used for production statistics**
Kau 1-3 are representing total different activities

SIC **Main activity**

23. ПВД (1) та (2) - одиниці, на якій базується первісна статистика. Основна мета КОНГО - не перевірити погодженість та внесення виправлень після, а уникнути невідповідності між підрозділами та джерелами та якомога раніше публікувати узгоджену та надійну первісну статистику. Таким чином, КОНГО розробляє новий підхід, особливо для великих підприємств. Частиною такого підходу є, у разі потреби, внесення змін у процес обстеження великих підприємств. На цей момент продовжується тестування та розробка шляхів для досягнення цієї мети.

24. Висновок:

- Проект КОНГО, дуже імовірно, матиме великий вплив на організацію та результати статистичного процесу стосовно великих підприємств.
- "Матері та доньки" будуть включені у комплексний проект КОНГО.

II. ПРИКЛАДИ КОНКРЕТНИХ РІШЕНЬ

25. У цьому розділі наводяться деякі практичні приклади. Головна мета змін - зробити найкращий розподіл доданої вартості за країнами, де розташовані підрозділи багатонаціональних підприємств. Є більше варіантів, ніж показують приклади. Для простоти корективи не класифікуються за категоріями статистики чи типами одиниць.

Оскільки потоки товарів та грошей не йдуть паралельно, корективи можуть здійснюватися на різних рівнях. Баланс рахунку доходів (Статистика фінансів підприємства) коригується на рівні компанії, у той час як зміни рахунків виробництва (статистика випуску) здійснюються на рівні одиниці. Приклади, наведені нижче, засновані на реальних випадках з проекту "М та Д". Проте назви та показники є фіктивними з урахуванням конфіденційності.

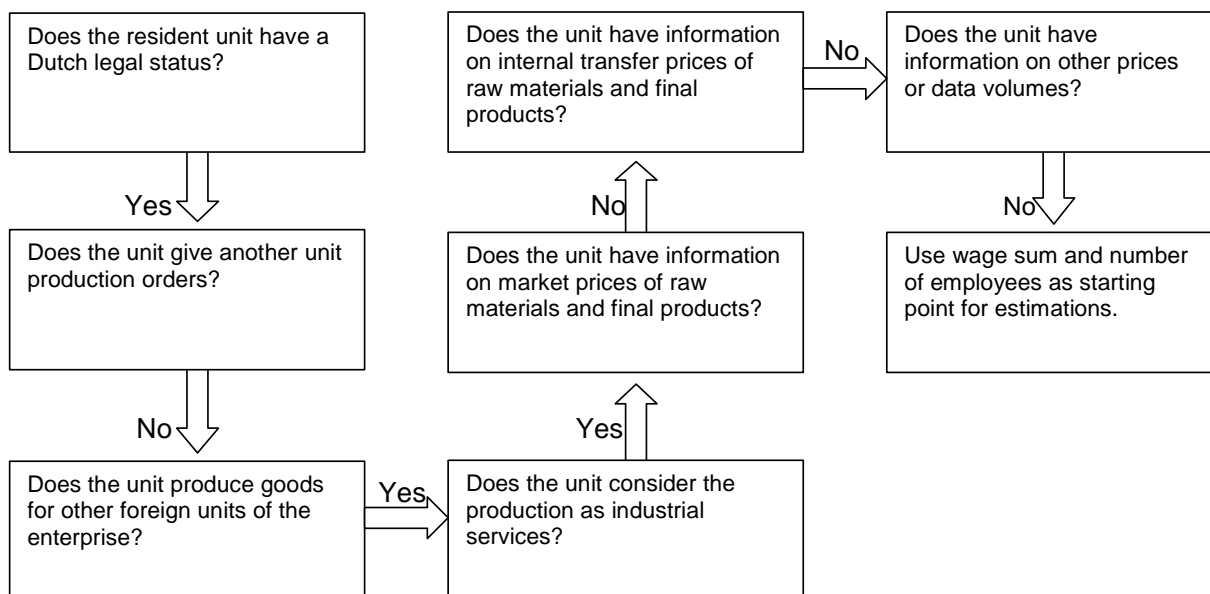
II.1 Приклад 1

26. Транснаціональна компанія "Чемпіон" зі штаб-квартирою в Нідерландах, володіє виробничою одиницею (заводом) в Нідерландах, що виробляє хімікати, полімери та ін. для широкого кола галузей. Завод не зміг надати дані про зазначену продукцію та сировину.

27. Визначення економічної релевантності: частка доданої вартості "Чемпіона" у загальній доданій вартості виготовлення в Голландії хімічних речовин та ін. складає 5%; частка працівників до 3%.

28. У ході обстеження статистики виробництва голландський завод не може надати конкретних даних про продукцію та сировину. Замість цього надаються характеристики *промислових послуг* та ресурсів (енергетичних та інших витрат). Голландський завод вважає, що виробництво промислових послуг - його основний вид діяльності. У цьому випадку право власності на товари та керування виробничим процесом належить материнській компанії. Вона надає заводу сировину та відповідає за продаж кінцевої продукції. Материнська компанія контролює всю діяльність у Європі та володіє виробничими підрозділами в інших європейських країнах. Відповідно до цієї організаційної форми материнська компанія вважає себе перетворювачем. Перетворювач як одиниця віддає підряд на виробничий процес виробникам спеціалізованих промислових послуг. Проте перетворювач та виробник промислових послуг не можуть бути частиною однієї та тієї ж компанії (посилання: визначення ЄСР 3.133 та в міжнародній торгівлі, де постачання між філіями розглядаються як випадки імпорту й експорту без передачі прав власності). Це несумісно з чистою реєстрацією промислових послуг у платіжному балансі. Такі критерії, як управління процесами виробництва або право власності на матеріали та готову продукцію, не відповідають розрізненню між виробниками промислових послуг та виробничими підрозділами транснаціональних корпорацій [2]. За допомогою "діаграми рішень" можна знайти оптимальне рішення щодо збору інформації для оцінки валової доданої вартості. Малюнок 1 ілюструє "діаграму рішень" для цього випадку.

Малюнок 1. "Діаграма рішень" стосовно голландського підрозділу „Чемпіона”

29. Як видно з малюнку 1, бажана реєстрація має бути реконструйована на основі неповної інформації від виробника. Ця інформація складається із суми заробітної плати та чисельності працюючих. Валова додана вартість виробника може бути оцінена з використанням цих показників. Таблиця 1 показує статистику, представлену голландським заводом.

Таблиця 1. Статистика голландського заводу

Завод	
Статистика виробництва	
Промислові послуги	50
Проміжне споживання	10
Валова додана вартість	40
- заробітна плата	35
- інші доходи	5
Число зайнятих	750

30. Якщо виробничий підрозділ мав би інформацію про імпорт та експорт, ці дані можна було б використовувати для оцінки випуску. Однак виробник не бере участь у зовнішній торгівлі, оскільки материнська компанія знаходиться в Нідерландах. Крім того, головна компанія має оптовий підрозділ в Нідерландах, що діє окремо від виробничих підрозділів. Це оптовий підрозділ представляє дані під час обстеження міжнародної торгівлі. Таблиця 2 показує статистику оптового підрозділу.

Таблиця 2. Статистика оптового підрозділу

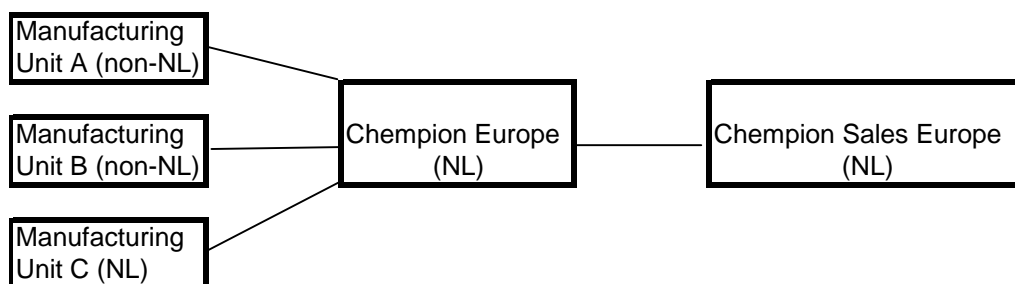
Оптова одиниця	
Статистика продажів	
Продажі	400

Закупівля для перепродажу	350
Проміжне споживання	10
Валова додана вартість	40
- зарплата	10
- інші доходи	30
Кількість зайнятих	200
<i>Статистика міжнародної торгівлі</i>	
Імпорт	100
Експорт	300

31. Оптовий підрозділ діє на європейському ринку. Материнська компанія продає кінцеву продукцію цьому підрозділу, коли є покупці кінцевої продукції. Проблеми внутрішнього трансферного ціноутворення у неринкових цінах (собівартості) може мати місце в цьому випадку. Можна зробити висновок, що частина експорту припадає на Нідерланди. Необхідно зв'язати ці показники з даними виробництва.

32. На малюнку 2 показані організаційної структури багатонаціонального підприємства.

Малюнок 2. Організаційна структура "Чемпіона"

33. Статистичний офіс Нідерландів запитав у „Чемпіона” (Європа) дані про виробничі підрозділи. У реєстрі підприємств Статистичного офісу Нідерландів головна компанія вважається невеликим підрозділом, оскільки кількість зайнятих є малою. Як правило, малі компанії мають представити дані на вибірковій основі. Оптові та виробничі підрозділи зобов'язані представити дані.

У співробітництві з головною компанією „Чемпіона” (Європа) Статистичний офіс Нідерландів удалося одержати дані про сировину та продукцію заводу за ринковими цінами. Оскільки материнська компанія володіє виробничими підрозділами в інших країнах, виникає проблема демаркації іноземних підрозділів. Ця проблема обговорюється з материнською компанією, яка може представити необхідні дані. Інформація про діяльність голландського підрозділу може бути надана респондентом шляхом розтину інформації про іноземні філії зі своїх рахунків. Проблема внутрішнього трансферу між материнською компанією та оптовим підрозділом не виникає. Дані, надані оптовим підрозділом (Champion Sales Europe) показують звичайну торгіву націнку. Одиниця не

виробляє високої валової доданої вартості та не має високого операційного прибутку. Ґрунтуючись на додатковій інформації, Статистичний офіс Нідерландів зміг скоригувати показники заводу у СНР. У таблиці 3 наведені скориговані дані.

34. Коригування стосуються структури виробництва голландської економіки. Завдяки ним Статистичний офіс Нідерландів має повну інформацію про проміжне споживання та виробництво голландського заводу. Коригування також веде до узгодженості між статистикою виробництва та міжнародної торгівлі. Без коригування зв'язок між імпортом та експортом „Чемпіона” (Європа) та відповідного виробництва заводу не можна встановити.

Таблиця 3. Статистична реконструкція голландського заводу "Чемпіона"

	Оригінал	Коригування	Скориговані
Материнська компанія			
Продаж оптовій одиниці	-	250	250
Промислові послуги	-	50	50
Закупівля сировини	-	200	200
Валова додана вартість	-	0	0
Завод			
Статистика виробництва			
Виробництво	50	200	250
Проміжне споживання	10	200	210
Валова додана вартість	40		40
- зарплата	35		35
- операційний прибуток	5		5
Число зайнятих	750		750
Оптова одиниця			
Статистика виробництва			
Продаж	400		400
Закупівля для перепродажу	350		350
Проміжне споживання	10		10
Валова додана вартість	40		40
- зарплата	10		10
- інші доходи	30		30
Число зайнятих	200		200
	Завод	Материнська компанія	Оптова одиниця
Спостереження до коригування	Так, неправильно	Не застосовне	Так, правильно
Спостереження після коригування	Так, правильно	Так *)	Так, правильно
*) Одиниця занадто мала для безпосереднього розрахунку та забезпечує лише додаткову інформацію щодо заводу.			

35. Чи стосуються відповідні корективи:

- виробничої структури голландської економіки : так
- невідповідності між статистичними даними: так (статистика виробництва та міжнародної торгівлі)
- ВВП (доданої вартості) : ні

II.2 Приклад 2

36. *"Fiasco System International Ltd"* є виробником устаткування та програмного забезпечення та підтримує комп'ютерні мережі. Центральний офіс продажів створюється в Нідерландах, а складальні заводи - за кордоном. Проблеми виникають у зв'язку з витратами в рамках підприємства (стосовно трансферних цін).

37. **Визначення економічної релевантності : операційні доходи/додана вартість "Фіаско" складає 0,3% пункту ВВП.**

38. Зведення прибутків та збитків за рік T показано в таблиці 4.

Таблиця 4. Прибутки та збитки "Фіаско"

Оборот	7500
Витрати	4800
Валовий прибуток	2700
Витрати на наукові дослідження та розробки	600
Витрати на продаж	850
Адміністративні витрати	80
Операційні доходи	1170
Чистий дохід від власності	-30
Прибуток до оподаткування	1140

39. Відповідно до додаткової інформації, витрати на продаж складаються з заробітної плати (70) та витрат компаній групи (780). "Фіаско" відіграє допоміжну роль для компаній групи. Вони підтримують контакти з клієнтами та складання договорів купівлі-продажу. Голландське підприємство відповідає за продаж та післяпродажне послуги, такі як поручительство. Компанії групи одержують компенсацію витрат з голландського підрозділу. На практиці компанії (іноземної) групи не мають прибутку.

40. Деякі варіанти коригування показників:

(а) Розподіл операційних доходів (доданої вартості) у Нідерландах та серед одиниць-нерезидентів пропорційно чисельності працівників, наприклад, 10% доданої вартості в Нідерландах та 90% в „іншому світі”. Це означає збільшення на 1050 (90% від 1170 - операційні доходи) витрат на продаж до 1900. Згодом операційні доходи "Фіаско" зменшуються на ту ж суму. Доход (іноземних) компаній групи буде виплачуватися голландському підприємству як "квазидивіденд". У результаті коригування не змінять дохід до сплати податків (див. таблицю 5).

Таблиця 5. Прибутки та збитки "Фіаско" (скориговані, варіант 1)

	Оригінал	Коригування	Скориговані
Оборот	7500	0	7500
Витрати	4800	0	4800
Валовий прибуток	2700	0	2700
Витрати на наукові дослідження та розробки	600	0	600
Витрати на продаж	850	1050	1900
Адміністративні витрати	80	0	80
Операційні доходи	1170	-1050	120
Чистий дохід від власності	-30	1050	1020
Прибуток до оподаткування	1140	0	1140

(б) Варіант 1 був неможливий через недостатність даних про кількість людей, що працюють у компаніях (іноземної) групи. Однак додаткову інформацію можна одержати щодо частки продажів для транзиту за кордон. Ця частка складає близько 99% від загального товарообігу. Тільки 1% пов'язаний із продажем товарів у Нідерландах. Використовуючи припущення про торгіву націнку на продаж в „іншому світі” (через компаній-нерезидентів групи) та торгіву націнку на внутрішньому ринку, оцінювалася операційні доходи компанії-резидента. У цьому прикладі операційний доходу у вигляді відсотка від транзитної націнки, що може бути пов'язаний з "Фіаско", був установлений на рівні 5. Операційний дохід у вигляді торгової націнки на внутрішньому ринку маржа, як передбачається, складає 40% (дорівнює маржі для загального обсягу продажу).

41. Розрахунок коригувань наведено в таблиці нижче :

Валовий прибуток = 2700, в т.ч.:

99% від вартості товарів за межами Нідерландів = 2670 (А)

1% на товари в Нідерландах = 30 (В)

Операційний дохід від (А): 5% = 133

Операційний дохід від (В): 40% = 12

Операційні доходи "Фіаско" від (А) + (В) = 145.

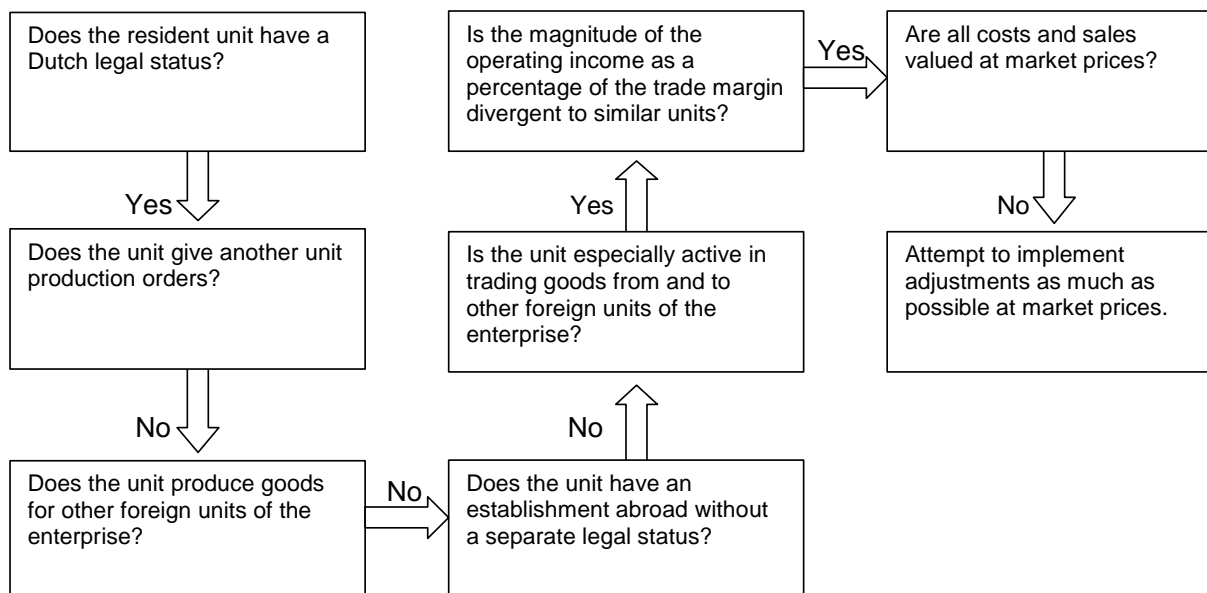
Усього коригування на операційні доходи підрозділу в Нідерландах : $1170 - 145 = 1025$
(див. таблицю 6).

Таблиця 6. Прибутки та збитки "Фіаско" (скориговані, варіант 2)

	Оригінал	Коригування	Скориговані
Оборот	7500	0	7500
Витрати	4800	0	4800
Валовий прибуток	2700	0	2700
Витрати на наукові дослідження та розробки	600	0	600
Витрати на продаж	850	1025	1875
Адміністративні витрати	80	0	80
Операційні доходи	1170	-1025	145
Чистий дохід від власності	-30	1025	995
Прибуток до оподаткування	1140	0	1140

42. Малюнок 3 показує діаграму рішень для цього випадку.

Малюнок 3. "Діаграма рішень" стосовно Fiasco System International Ltd.

43. На завершення, повинні застосовуватися істотні коригування у бік зниження рахунку виробництва (тобто операційні доходи та додана вартість) на 1025. (Іноземні) компанії

групи сплачують "Фіаско" 1025 як "квазі-дивіденд". Ця корекція не впливає на доход до сплати податків.

44. Чи стосуються відповідні корективи:

- виробничої структури голландської економіки : так
- невідповідності між статистичними даними: ні
- ВВП (доданої вартості) : так

II.3 Приклад 3

45. Виробник вантажівок *'The Model T-Ford Company Ltd'* має великомасштабний завод в Нідерландах. Головна компанія розташована за кордоном. Голландський відповідач не зміг надати дані про витрати та випуск та обмежується даними промислових послуг.

46. Визначення економічної релевантності : Частка *'T-Ford'* на ринку національних виробництва автотранспортних засобів складає 20%, частка експорту складає 14%.

47. У рік T виробник вантажівок, *'The Model T-Ford Company Ltd'*, заснована в Нідерландах, був придбаний іноземною (головною) компанією. З цього моменту і надалі рахунки-фактури виставляються головною компанією. Процес виробництва в Нідерландах не зазнає ніяких змін. Це також відноситься до реєстрації імпорту автомобільних компонентів через нерезидентну головну компанію резидентною компанією групи та експорту вантажівок у статистиці міжнародної торгівлі. Однак голландський респондент не в змозі продовжувати надання даних про валовий випуск та ресурси й обмежується даними промислових послуг та відповідних ресурсів (енергетичних та інших витрат). Імпорт комплектуючих (ресурси) та продаж автомобілів у Нідерландах та в інших країнах (валовий випуск) більше не реєструються у статистиці виробництва. Це суперечить статті ЄСР 3.134, де йдеться про постачання між дочірніми підприємствами. В даний час ЄСР реконструює дані про валовий випуск та ресурси за допомогою даних про міжнародну торгівлю та виробничу структуру *'T-Ford'* у році T - 1. У таблиці 7 показані скориговані цифри.

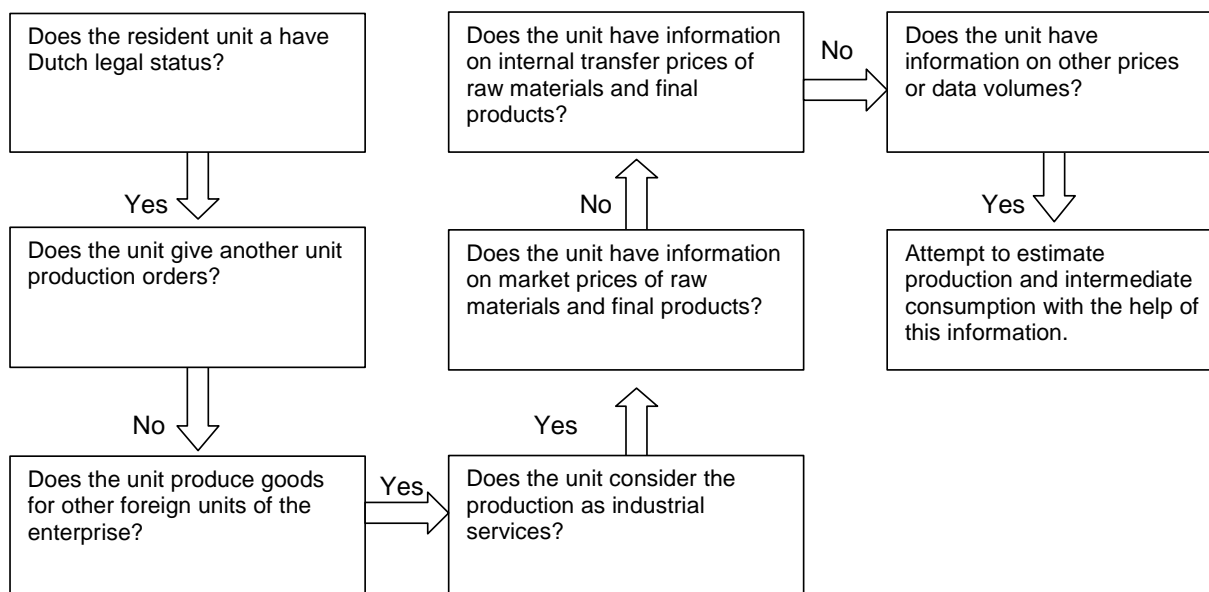
Таблиця 7. Статистична реконструкція голландського заводу *'T-Ford'*

Рік	T – 1	T	T (скориговані у національних рахунках)
Усього продаж (виробництво)	1400 (з них експорт 1220)		1440 (з них експорт 1280)
Собівартість та витрати (ресурси)	1340 (з них імпортних компонентів 1100)	95	1380 (з них імпортних компонентів 1130)
Валовий прибуток (додана	60	60	60

вартість)			
Заробітна плата	55	55	55
Операційний дохід	5	5	5
Компенсація промислових послуг головною компанією		155	

48. Малюнок 4 показує діаграму рішень для цього випадку.

Малюнок 4. "Діаграма рішень" стосовно 'T-Ford'

49. Чи стосуються відповідні корективи:

- виробничої структури голландської економіки : так
- невідповідності між статистичними даними: так (статистика виробництва та міжнародної торгівлі)
- ВВП (доданої вартості) : ні

П.4 Приклад 4

50."Лоджик Інтернешнл ТОВ" - виробник комп'ютерів з заводами за кордоном та операторськими центрами в Нідерландах. Промислова діяльність за кордоном некоректно включається як резидентна діяльність до первісної статистики.

51. Визначення економічної релевантності: врахування "Лоджик" у системі національних рахунків піднімає виробництво та додану вартість виробництва офісного устаткування та комп'ютерів на 80% та 15% відповідно.

52. Цей випадок стосується комп'ютерного холдингу, включаючи телефонний центр Європи, що знаходиться в Нідерландах та закордонні філії (виробництво комп'ютерів) у

двох європейських країнах. Виписування рахунків-фактур по товарах та матеріалах (комплектуючих) здійснюється через Голландський холдинг. За даними респондента, "влада контролю" виробництва покладена на місцевий, тобто нерезидентний, менеджмент. Респондент-резидент звітує лише про діяльність адміністративно-фінансового характеру. Одиниця належить до галузі виробництва комп'ютерів.

53. У цьому випадку валова реєстрації "Logic" у Статистиці виробництва ґрунтується не на територіальному принципі. Реєстрація промислової діяльності продиктована голландською власністю на матеріали та вироби й керівництвом процесами виробництва. Вартість ресурсів включає певну суму для промислових послуг.

54. З іншої сторони, у національних рахунках реєструється менша додана вартість (тобто заробітна плата деяких працівників та адміністрації, а також операційних доходів резидента), оскільки процес виробництва відбувається за межами Нідерландів. Крім того, структура холдингу з іноземними філіями виключає можливість промислових послуг. Оскільки резидент вважається торговою фірмою, а не виробником комп'ютерів, експорт (500) та імпорт (400) „Logic” враховується як реекспорт.

55. Коригування на основі ЄСР, ст. 2.04: рамки національної економіки визначаються на основі резидентних виробничих одиниць; валовий внутрішній продукт є результатом діяльності резидентних виробничих одиниць (територіальний принцип).

56. Висновок: коригування доданої вартості резидента стосується операційних доходів, тобто доходів від капіталу, який можна віднести до Нідерландів шляхом розтину. Таблиця 8 показує, скориговані показники.

Таблиця 8. Статистична реконструкція 'Logic International Ltd'

	Оригінал	Коригування	Скориговані
	Рахунок прибутків та збитків	Рахунок прибутків та збитків	Рахунок прибутків та збитків
Продаж усього (валовий випуск)	3300	-3255	45
Витрати (ресурси)	3200 *)	-3190	10
Валовий прибуток (додана вартість)	100	-65	35
Зарплата	30	0	30
Операційні доходи	70	-65	5
Чистий дохід від власності	10	65	75

Доход до оподаткування	80	0	80
*) З них промислових послуг підрозділів за межами Нідерландів: 200			

57. Чи стосуються відповідні корективи:

- виробничої структури голландської економіки : так
- невідповідності між статистичними даними: так (статистика виробництва та міжнародної торгівлі)
- ВВП (доданої вартості) : так

ВИСНОВКИ

58. Цей документ обговорює проблеми, пов'язані з реєстрацією багатонаціональних підприємств у системі національних рахунків Статистичного офісу Нідерландів. Багато проблем виникає стосовно узгодженості даних статистичних джерел, пов'язаних із великими багатонаціональними підприємствами. Керівні принципи СНР та ЄСР не вирішують усіх проблем. Статистичний офіс Нідерландів знайшов низку технічних рішень. Цей документ присвячений обговоренню цих рішень. Необхідні коригування можуть мати істотні наслідки для структури виробництва національної економіки та ВВП. Основна мета полягає в узгодженості статистичних даних. Помітне швидке збільшення числа респондентів у промисловості, що змінюють свої виробничі процеси у бік надання промислових послуг у результаті реорганізації багатонаціональних компаній. Зазвичай ідеться про поєднання кількох заводів та центрального підрозділу закупівель та продажів. Власність на матеріали та вироби належить (іноземній) головній компанії чи підрозділу централізованих закупівель та продажів. Проблеми виникають у зв'язку з розрахунками для виробничої одиниці. Слід зазначити, що Статистичний офіс Нідерландів у принципі залежить від того, про що звітують респонденти. Проте звіти респондентів, що перешкоджають адекватному опису національної економіки, не можуть ставитися вище за інтереси обґрунтованої статистики. Це вимагає наполегливості та творчості від статистиків. На цей момент багато випадків розглядаються у проекті "М та Д" Статистичного офісу Нідерландів на випадковій індивідуальній основі. Виклик для Статистичного офісу Нідерландів виникає у тому випадку, коли необхідність у методологічних реформах збігається зі змінами в організації. Можна подумати про створення нового підрозділу організації, що головним чином займатиметься мікроінтеграцією ТНП (тобто узгодженістю відповідних статистичних даних на рівні підприємств). Одночасно з "М та Д", було розпочато новий проект „Конго”. Він згодом призведе до ще одного статистичного процесу, коли трактування великих підприємств буде відрізнятися від малих підприємств. Нарешті, великою проблемою є міжнародна координація на рівні підприємств (ТНП). Узгодженість буде забезпечуватися тільки тоді, коли національні статистичні офіси обмінюватимуться інформацією та домовляться про те, як реєструвати певні операції. Можливо, міжнародні організації, такі як ОЕСР, можуть відігравати координуючу роль.

ЛІТЕРАТУРА

[1] Roosendaal L. (2003), 'Multinationale ondernemingen', Internal SN document.

[2] Stokrom, van N. & L. Roosendaal (2004), 'Measurement of the activities of multinational enterprises', Paper prepared for the 28th General Conference of The International Association for Research in Income and Wealth (IARIW), Cork, Ireland, August 2004.